

Ingekomen
Gemeente Veldhoven

13 JAN. 2023

Veldhoven
duurzaam

Afdeling

griffie

Aan: de Gemeenteraad van VELDHOVEN.
Postbus 10101
5500 GA VELDHOVEN.

Veldhoven, 15 januari 2023

Geachte raad,

Bijgaand ontvangt u een zienswijze op de Concept—Woonvisie 2023-2027.

Binnen de vereniging Veldhoven Duurzaam heeft de werkgroep Brede Verduurzaming zich over het concept gebogen met als uitgangspunt de 17 duurzame doelstellingen van de VN met het accent op:

deelgebied 7 : betaalbare en duurzame energie die voor ieder toegankelijk is.

deelgebied 11 : duurzame steden en gemeenschappen die voor iedereen toegankelijk zijn en voor alle groepen mensen

deelgebied 12 : verantwoorde consumptie en productie, waarin efficiënt wordt omgegaan met grondstoffen en gaande weg de afhankelijkheid wordt verkleind.

Wij hopen met de bijgevoegde zienswijze een constructieve bijdrage te leveren.

Namens Veldhoven Duurzaam,

M. v.d. Weijer,

Secretaris.

Bijlage: zienswijze.

Email adres: secretaris@veldhovenduurzaam.nl

Aan: de gemeenteraad van VELDHOVEN.
Postbus 10101
5500 GA VELDHOVEN.

Onderwerp: zienswijze concept-woonvisie 2023-2027

Veldhoven, 15 januari 2023.

Geachte raad,

Inleiding

Veldhoven Duurzaam maakt graag gebruik van de geboden gelegenheid om een zienswijze te geven op het concept van de gemeentelijke Woonvisie Veldhoven 2023-2027.

De verenigingsactiviteiten van Veldhoven Duurzaam richten zich sinds het ontstaan van de vereniging vooral op de energietransitie, m.n. door middel van onafhankelijke advisering aan inwoners.

Steeds meer deelterreinen raken het thema Duurzaamheid in brede zin. Steeds meer groeit dan ook van onze kant het besef dat intensieve samenwerking tussen meerdere partijen overheid, inwoners/buurtten/wijken, bouw- en installatie en andere bedrijven en maatschappelijke instellingen zoals woningcorporaties een voorwaarde is om tot "een duurzame gemeente" te komen.

Wij hopen en verwachten verder ook bij andere lokale gelijksoortige beleids- en uitvoeringsplannen die het thema "duurzaamheid" raken, betrokken te (blijven) worden. Onze rol van min of meer intermediair van en naar inwoners kan hierdoor een extra impuls krijgen. Daarmee krijgt de prettige samenwerking met de gemeente een extra impuls.

Hierna volgt puntsgewijze onze inbreng die, zoals aangegeven, gericht is op het aspect duurzaamheid in de concept-Woonvisie.

1. De opstelling van een (nieuwe) Woonvisie, bij aanvang van een nieuwe 4-jarige bestuursperiode is goed getimed: kort na vaststelling van de Omgevingsvisie én aan het begin van een schaa sprong van Veldhoven die op veel terreinen effecten zal laten zien, zeker ook op het vlak van de bestaande en toe te voegen woningvoorraad (in 10 jaar ca. plus 25% aan woningen).

Ambities op het vlak van wonen kunnen juist nu effectief gekoppeld worden aan doelstellingen t.a.v. een duurzame gemeente.

2. Een terugkijk naar de vorige Woonvisie en de daarin opgenomen voornemens, al of niet via een (deel)uitvoeringsprogramma's, is ons niet bekend of ontbreekt misschien.

Wat is in de vorige periode gerealiseerd? Wat nog niet? Hoe komt dat? Wat moet anders of beter? Waar borduren we op voort?

Het ontbreken van een evaluatie maakt de beoordeling van het "(door)startpunt" van het beleidsterrein Wonen wat lastig.

3a. Op een aantal plaatsen refereert de concept-Woonvisie aan het gegeven dat de gemeente een van de vele spelers is met en naast al of niet professionele partijen, waaronder de Metropoolregio Eindhoven. De verbindende rol naar alle partijen wordt geduid. *Van een gemeente als regisseur wordt daarbij echter ook een proactieve rol verwacht. Hoe brengen we dat stappen verder en hoe toetsen we dat periodiek bij de partners in het veld?*

3b. *Een opsomming is wenselijk van de instellingen, maatschappelijke organisaties en andere derden die in het voortraject bij de opstelling van deze concept-Woonvisie betrokken zijn geweest. Daarbij een iets concretere weergave van het totstandkomingsproces. Het zou het inzicht verbeteren in de achtergronden van het conceptdocument en een inzichtelijker opstap bieden naar het uitvoeringsdocument. Het commitment van derden kan daardoor groeien.*

4. In de recent vastgestelde gemeentelijke Omgevingsvisie is aangegeven dat voor o.a. het thema Duurzaamheid programma's geformuleerd gaan worden (vier speerpunten: biodiversiteit, klimaatadaptatie, energietransitie en circulariteit).

De Woonvisie is een van de eerste (concept)visiedocumenten die na vaststelling van de Omgevingsvisie zijn opgesteld. In deze concept-Woonvisie wordt duurzaamheid vooral gekoppeld aan energietransitie.

De thema's Circulariteit, Klimaatadaptatie en Biodiversiteit worden niet of veel minder genoemd en zijn niet uitgewerkt. b.v. in het kaartbeeld op blz. 15 ontbreken de relaties en daarmee de integrale benadering.

Daar waar de Woonvisie spreekt over een goede en aantrekkelijke woonomgeving verdienen de thema's Circulariteit, Klimaatadaptatie en Biodiversiteit ook in de Woonvisie meer en ook concrete formulering. De ambities t.a.v. Duurzaamheid in meer brede zin worden daardoor beleidsmatig beter verankerd voor de bestaande en nieuwe woonomgeving. Dit zal voor het uitvoeringsprogramma en de meerjarige uitvoeringspraktijk van waarde zijn.

Het is daarom passend om ook Duurzaamheid te benoemen als Bouwsteen bij de kernvisie zoals verwoord onder paragraaf 3.2, pag. 20.

Dit punt sluit overigens ook aan bij de in het Rapport Duurzaamheid van de lokale Rekenkamercommissie d.d. mei 2021; raad 13 juli 2021.

5. Op pag. 14 wordt een van de actuele ontwikkelingen beschreven. Daar wordt "Naar een duurzame woningvoorraad" vertaald tot: "Om te komen tot een CO2 neutrale, natuurinclusieve, klimaatadaptieve en circulaire woningvoorraad in 2050 werken wij onder andere samen met corporaties en andere verhuurders aan de energietransitie".

Enkele aspecten worden in meer of mindere mate toegelicht op pag. 14 en 15. In de tekst die de kern van de (woon)visie moet duiden wordt echter onder Bouwsteen 2 (pag. 21) een magerder formulering gebruikt: "...duurzaamheid (en betaalbaarheid) zijn ook van belang" bij een kwantitatieve en kwalitatieve woningvoorraad.

In Hoofdstuk 4.1 pag. 25 wordt gemeld dat in de komende jaren landelijk in te voeren aangepaste regels "gevolgd zullen gaan worden bij de verduurzaming van de gebouwde omgeving".

Een innovatieve gemeente mag een iets grotere ambitie uitspreken. Daarmee geeft de gemeente aan het duurzaam denken en handelen van inwoners en van de bouwsector meer inhoud en een extra stimulans.

Dit kan bv. door expliciet ook op het vlak van circulaire en duurzame bouw in een duurzame directe leefomgeving tenminste enkele voorbeeldprojecten te (blijven) initiëren en te (laten) realiseren, deels in de vrije, deels in de sociale sector. Denk daarbij o.a. aan een standaard groenplan bij elk project waarbij de bijdrage aan comfortabel en gezond wonen door stadsnatuur en klimaatadaptatie meegenomen wordt.

6. *Meer in het bijzonder blijft naar ons gevoelen in de visie het aspect "circulair bouwen" als onderdeel van een circulaire economie onderbelicht.*

Dit geldt temeer omdat de regisserende gemeente m.n. via haar actieve grondpolitiek/gronduitgifte (ook naar de belangrijke corporaties, projectontwikkelaars, bouw- en installatiebedrijven en CPO's) een centrale, activerende en voorwaardenstellende rol kan en moet vervullen.

Circulair Bouwen zou b.v. op blz. 51 onder of aanvullend op de punten 13 en 14 aparte en ook een SMART-geformuleerde vermelding mogen hebben. Zo kan aan ambities voor circulair bouwen concrete milieuwinst worden hangen, zowel in bouw als beheerfase.

7. Via het gemeentelijk opdrachtgeverschap en als grondeigenaar heeft de gemeente een flinke positie en daarmee veel sturingskracht.

Dit roept de vraag op of gronduitgifte in pacht niet een extra bijdrage zou kunnen leveren aan de doelstellingen van circulariteit van grondstoffen en duurzame bouw (naast de andere doelstellingen in de visie, zoals versnelling bouwproductie en experimenteren met creatieve ontwerpen en woonvormen).

8. Wonen kan niet beperkt worden tot bestaande en te bouwen woningen. Het gaat ook om duurzaam leven in die woningen en in de wijk. In het overleg met alle partijen zou "duurzaam bewonen en leefstijl" expliciet aan de orde moeten komen.

9. Een uitvoeringsparagraaf ontbreekt nog. Deze is in de maak, zo lezen wij. Deze zal kort voor besluitvorming door de raad aan de raad nog ter hand worden gesteld.

Vanuit de gedachte dat een raad bestuurt op hoofdlijnen wellicht een begrijpelijke weg.

Veel van de beleidsvoornemens in de concept-Woonvisie hebben echter een hoog abstractieniveau; zijn niet SMART geformuleerd. Het concretiseren van die voornemens en het geven van een tijdsplanning maken dus een wezenlijk onderdeel uit van de ambities als zodanig. De concept-Woonvisie wint aan waarde en ook het commitment bij derden wordt aanmerkelijk vergroot als die Uitvoeringsparagraaf tijdig (algemeen) bekend is en ook vooraf besproken wordt met alle relevante partners die een rol spelen in de plan- en bouwvoorbereidingsfase en in de fase van bouwrealisatie.

Zo wordt bijvoorbeeld e.e.a. ook tijdig een concreet onderwerp voor (wijziging van) de prestatieafspraken met de corporaties.

Wij verzoeken daarom uitvoeringsactiviteiten naar inhoud en tijd (bv per kwartaal) zo concreet mogelijk in het uitvoeringsprogramma op te nemen. Die concreetheid is ook van belang voor de gemeenteraad zelf, kijkend naar de controlerende rol die de raad zal hebben na vaststelling van de Woonvisie.

Daarbij ligt het voor de hand om vooraf af te spreken op welke momenten en langs welke weg korte voortgangsrapportages openbaar bekend gemaakt worden en aan te geven met welke partijen daar dan over gesproken wordt. Dit ook om snelle jaarlijkse vertaling in prestatieafspraken, intentie- en projectovereenkomsten en in anterieure overeenkomsten etc. mogelijk te maken. Dit naast de in de visie aangegeven 2-jaarlijkse tussenevaluatie.

10. Een korte begrippenlijst is voor alle in- en extern betrokkenen handig. Eenduidige begripsomschrijvingen voorkomen spraakverwarring en misverstanden en dragen bij aan goede procesvorming en aan het bereiken van de gestelde doelen.

In enkele gevallen kan dit misschien met verwijzing naar definities of concrete beschrijvingen in andere (beleids)documenten, bv de MRE-begrippenlijst. Als voorbeeld noemen wij dat soms het woord "duurzaam" wordt gebruikt in een enge betekenis (bv energieneutraal) en soms in een ruimere betekenis (de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen gebaseerd op het VN-Handvest- zie ook VNG-Handreiking Verduurzaming "De Global Goals in het gemeentelijk beleid"); in andere gevallen wordt bedoeld het begrip "circulaire economie".

Het verdient overweging voor "duurzaam", in afwachting van de formulering van het gemeentelijke duurzaamheidsbeleid, de toegankelijke definitie te gebruiken die het CBS hanteert: "Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die tegemoetkomt aan de levensbehoeften van de huidige generatie, zonder die van de toekomstige generaties tekort te doen."

Ook woorden als klimaat adaptief bouwen, circulair bouwen etc. vragen om definiëring.

11. Tot slot doen wij de aanbeveling om zodra de gemeentelijke (brede) Duurzaamheidsvisie/-agenda voor alle beleidsvelden is geformuleerd (blz. 75 Omgevingsvisie) en vastgesteld, te overwegen een kort aanhangsel op de dan inmiddels vastgestelde Woonvisie op te stellen. Dit kan een bijdrage leveren aan het elkaar goed verstaan tijdens concrete overlegsituaties met alle (markt)partijen en dus bijdragen aan het bereiken van de doelstellingen in de Woonvisie.

Wij hopen u hiermee een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan – uiteindelijk – een duurzaam Veldhoven.

M. v.d. Weijer

Secretaris Veldhoven Duurzaam.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'M. v.d. Weijer', written over the typed name.

afgegeven

13-1-2023

de gemeenteraad

13 JAN. 2023

Postbus 10101

Meiveld 1

5501 KA Velthoven